

Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Dhr. dr. R.H.A. Plasterk
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
0610063239

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Voorstel voor wijziging wetgeving
vanwege de adresregistratie van in
Nederland verblijvende personen

ons kenmerk
ECIB/U201501236

datum
22 juli 2015

Geachte heer Plasterk,

In het Bestuurlijk Overleg EU-Arbeidsmigranten van 28 januari 2015 is de problematiek rond de registratie van het verblijf van arbeidsmigranten en de pilot Registratie eerste verblijfsadres arbeidsmigranten besproken. Door u en minister Asscher is toegezegd dat, om meer duidelijkheid te krijgen over waar deze personen verblijven, de wetgeving, met name de Wet basisregistratie personen, zal worden aangepast. Hierbij is afgesproken dat de gemeenten Westland, Rotterdam en Den Haag in samenwerking met de VNG en NVVB een voorzet doen voor de aanpassing van wetgeving die aansluit bij wat werd genoemd de 'BRP-light variant'.

Met deze brief voldoen wij gaarne aan deze afspraak en verzoeken u dan ook om gezamenlijk met ons deze voorstellen nader uit te werken.

Wij zijn van mening dat de door ons voorgestelde aanpassingen een belangrijk deel van de problematiek oplost en, afhankelijk van de parlementaire behandeling daarvan, snel kunnen worden doorgevoerd en geen of nauwelijks aanpassingen veroorzaken van de huidige en in ontwikkeling zijnde voorzieningen¹.

Kernpunt van de door ons voorgestelde aanpassingen heeft te maken met het aanscherpen van het onderscheid tussen "ingezetene" en "niet-ingezetene" en de bij registratie daaraan verbonden verplichtingen voor de burger. Ons voorstel betreft ook aanpassing van andere wetgeving waarvan wij de strekking nu nog onvoldoende kunnen overzien en waarvoor nader onderzoek zal moeten worden uitgevoerd.

¹ Bedoeld wordt de ict-voorzieningen die thans gebruikt worden voor de basisregistratie personen (BRP) en die ontwikkeld worden door het programma Operatie BRP.

Inleiding

Het is van groot belang om te weten waar mensen die in Nederland daadwerkelijk verblijven wonen. De Basisregistratie Personen (BRP) bevat persoonsgegevens, waaronder adressen van alle in gemeenten geregistreerde inwoners (ingezetenen). Daarnaast is er een grote populatie die in Nederland is en in de BRP is ingeschreven als niet-ingezetenen. Meestal is onbekend op welke adressen deze mensen verblijven/wonen. Weliswaar wordt in de pilot Registratie Eerste Verblijfsadres (REVA) door een aantal gemeenten het eerste verblijfsadres na aankomst geregistreerd, maar de praktijk leert dat – gelet op het vaak lange(re) verblijf in Nederland van bijvoorbeeld studenten of EU-arbeidsmigranten – dit niet voldoende is. REVA wordt uitgebreid naar alle gemeenten met een RNI-loket. Wij verwachten alleen dat ook dan de registratie niet voldoende zal kunnen voorzien in de behoefte die bij gemeenten en andere gebruikers van de BRP bestaat om deze inwoners en hun actuele adres te kennen en hen blijvend te kunnen volgen; dus óók nadat zij van hun eerste adres verhuisd zijn.

Daarom dringen wij erop aan om alle in Nederland verblijvende personen die in Nederland werken en/of wonen, ongeacht de duur van hun verblijf in Nederland, te kunnen registreren in de BRP als ingezetenen. Hierdoor is men verplicht het actuele verblijfsadres te laten registreren. De beoogde aanpassing van de Wet BRP gaat daarmee verder dan alleen het formaliseren van de registratie van het eerste Nederlandse verblijfsadres van niet-ingezetenen.

Aanleiding

Om als (semi-)overheid de taken op de gebieden zoals werkgelegenheid, huisvesting, veiligheid, welzijn, gezondheidszorg goed te kunnen blijven uitvoeren is het noodzakelijk om te weten waar mensen verblijven/wonen. Het maakt daarbij niet uit hoe lang zij in Nederland verblijven. Registratie van personen en hun adres in de BRP is voor de Nederlandse overheid dé manier om personen in beeld te krijgen. Het blijkt dat het moeilijk is om mensen die hier kort verblijven goed in beeld te krijgen. Hierbij gaat het dan vooral om personen die vanuit het buitenland komen en hier studeren, economisch actief zijn (arbeidsmigranten) of wegens ziekte een langdurige behandeling moeten ondergaan². Het mag duidelijk zijn dat wij hierbij geen toeristen op het oog hebben.

Door alle in Nederland verblijvende personen (werken en of wonen) in de BRP te registreren als ingezetenen hebben zij een contactadres voor de overheid en kan een gemeente ook handhavend optreden wanneer op een adres een onwenselijke bewonings situatie ontstaat. Verder is het bij calamiteiten van belang te weten welke personen hierbij betrokken zouden kunnen zijn. Ook voor andere genoemde beleidsvelden van de gemeenten is de registratie van het actuele verblijfsadres van personen van groot belang.

Uitrol pilot REVA

De Pilot REVA wordt momenteel verder over alle RNI-loketgemeenten uitgerold en de verwachting is dat alle RNI-inschrijfgemeenten het eerste verblijfsadres gaan registreren bij de inschrijving in de tijdelijke REVA-applicatie. Alle eerste verblijfsadressen komen dus beschikbaar voor de betreffende gemeenten. Wij zien dit als een positieve stap in de richting van het uiteindelijke doel, namelijk het

² Overigens blijkt dat genoemde categorieën personen veelal langer in Nederland blijven dan de nu in de wet opgenomen termijn waarna men verplicht is zich in te schrijven (2/3 van een half jaar).

registreren en bijhouden van het actuele verblijfsadres in de BRP. Wij pleiten er wel voor dat bij deze stap ook wordt geïntroduceerd dat bewijzen omtrent de bewoning gevraagd kunnen worden bij de behandeling van het verzoek tot inschrijving.

Weliswaar kan het eerste verblijfsadres gebruikt worden voor allerlei handhavende taken, maar dit gegeven verliest zijn waarde zodra betrokkene verhuist. Bovendien heeft de RNI-ingeschrevene nu ook geen verplichting om door te geven dat hij /zij verhuist is of dat hij/zij vertrokken is uit Nederland. Daarnaast mag er nu niet om bewijs van bewoning gevraagd worden waardoor een calculerende burger willekeurig ieder adres kan opgeven. Dergelijke verplichtingen kunnen wel opgelegd worden bij ingezetenen.

Gewenste maatregel

Om te bereiken dat de overheid (zoveel mogelijk) weet waar iedereen in Nederland verblijft of woont (met een doel anders dan toerisme, familiebezoek of andere niet economische activiteit) is registratie van iedereen in de BRP als ingezetene direct na aankomst in Nederland ongeacht de verblijfsduur de meest logische weg. Aan iedereen die in de BRP als ingezetene geregistreerd wordt, wordt een Burgerservicenummer (BSN) verstrekt; ook na invoering van dit voorstel.

Het schrappen van de verblijfsduur betekent dat voor het verkrijgen van een BSN er geen uitzonderingen meer hoeven te worden gemaakt voor personen die in Nederland verblijven maar onder de huidige regelgeving een periode als niet-ingezetene worden aangemerkt. Deze personen moeten in staat worden gesteld een verzoek te doen tot inschrijving als ingezetene.

Het verzoek om via een RNI-loketgemeente ingeschreven te worden als niet-ingezetene moet wettelijk voor personen die in Nederland verblijven niet meer mogelijk zijn. In de RNI zijn dan – zoals de naam al zegt - uiteindelijk alleen die personen geregistreerd die niet (meer) in Nederland wonen of verblijven en een (economische) relatie met Nederland hebben (gehad).

Met deze wijziging van de wet worden de begrippen “ingezetene” en “niet-ingezetene” aangescherpt respectievelijk: iemand die in Nederland verblijft of niet (meer).

De inschrijvende taak van de RNI-loketgemeenten wordt beëindigd. Alleen de Aangewezen Bestuursorganen (ABO's) behandelen dan nog verzoeken tot inschrijving als niet-ingezetene van niet in Nederland verblijvende personen. Dan gaat het dus alleen om personen die werkelijk buiten Nederland verblijven. Of mensen die net over de grens wonen maar in Nederland (gaan) werken, voor hun verzoek om inschrijving in de RNI, ook bij een ABO) terecht moeten kunnen is een punt van nadere uitwerking.

Gevolgen voor de wetgeving

In de Wet BRP zullen een aantal artikelen aanpassing behoeven. Zo zal artikel 2.4 moeten bevatten dat inschrijving als ingezetene ook op verzoek kan. De verplichting tot het doen van aangifte van verblijf en adres bij langer verblijf³ in Nederland kan gehandhaafd blijven. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de door de EU gehanteerde periode van het vrije

³ gedurende een half jaar tenminste 2/3 van de tijd verblijf in Nederland

verkeer en 3 maanden te hanteren. Een ieder wordt in de BRP geregistreerd door de gemeente waar hij op dat moment verblijft.

Bij de verplichtingen voor burgers (artikelen 2.38 t/m 2.52) zal moeten worden opgenomen dat indien een persoon verzoekt om inschrijving in de BRP (als ingezetene) hij daarmee ook een aantal verplichtingen aangaat die ten aanzien van ingezetenen gelden.

Daarnaast neemt hij de verplichting op zich om zich bij hervestiging daarvan aangifte te doen in de gemeente van verblijf, ongeacht de duur van het verblijf. Het hebben van een BSN zou deze verplichting met zich mee moeten brengen. Ditzelfde geldt voor vestigingen van personen uit het buitenland die daar via een inschrijving door een ABO een BSN hebben verkregen.

Handhaving van deze aangifteplicht is echter geen sinecure. Daarom moet vooral in deze situaties ook gedacht worden aan het ontsluiten van andere bronnen die informatie kunnen bevatten over personen die zich (her)gevestigd hebben. Daarbij kan gedacht worden aan werkgevers, opleidingsinstituten en de polisadministratie van het UWV.

De artikelen 2.67 en 2.68 moeten worden aangepast in die zin, dat inschrijvingen slechts worden gedaan ten aanzien van niet in Nederland verblijvende personen.

Wat betreft de gevolgen voor de andere wetgeving, bijvoorbeeld de sociale wetgeving en of de regels rond privacy bij het inschakelen van werkgevers en opleidingsinstituten of de polisadministratie kunnen wij in dit stadium niet overzien. Wij willen de mogelijkheden graag met de betreffende deskundigen van de verschillende ministeries onderzoeken.

Overgangsgevolgen

Indien de wijzigingen als hiervoor beschreven worden doorgevoerd, moet onderkend worden dat op dit moment al veel personen in Nederland al dan niet langdurig verblijven die slechts zijn ingeschreven als niet-ingezetene. De vraag rijst of er een overgangsmaatregel moet komen om ervoor te zorgen dat deze personen als ingezetene worden geregistreerd en het actuele adres wordt geregistreerd. De pilot Signaal economisch actieven kan hier wellicht input voor leveren alsmede de acties betreffende adresfraude.

Wij gaan er vanuit dat deze populatie niet-ingezetenen vanzelf kleiner wordt en wellicht verdwijnt. Bijvoorbeeld door vertrek en hervestiging waarbij dan de nieuwe regels van toepassing zijn. Wij vinden echter dat onderzocht moet worden of het mogelijk is deze populatie als ingezetenen in te schrijven wanneer zij een actueel adres hebben in Nederland. Daarvoor zullen andere bronnen, zoals de polisadministratie, nodig zijn om vast te stellen dat zij nog in Nederland verblijven. Het onderzoek kan zich richten op personen die vanaf 6 januari 2014 (invoering van de RNI als onderdeel van de Wet BRP) zijn ingeschreven als niet-ingezetenen.

Financiële gevolgen

De inschrijffvoorzieningen (de 18 RNI-loketgemeenten) verliezen hun inschrijvende taak. Financiële middelen die nu beschikbaar zijn voor die 18 gemeenten ter vergoeding van inschrijvingen, zullen ten goede moeten komen aan alle gemeenten. Naar verwachting zullen de werkzaamheden bij alle gemeenten m.u.v. de 18 loketgemeenten toenemen, ook omdat gemeenten meer zullen moeten handhaven op het terrein van de adreskwaliteit in de BRP. De groep ingezetenen wordt groter en de

migratie daarbinnen wordt meer. Dit zal de nodige kosten met zich meebrengen, maar ook de nodige opbrengsten (heffingen, rijks- en gemeentelijke belastingen, uitkering gemeentefonds) die op deze manier eerlijker verdeeld kunnen worden.

Gevolgen voor huidige ICT en Operatie BRP

Wij verwachten dat door het afschaffen van de verblijfsduur voor ingezetenen er geen gevolgen zullen zijn voor de huidige ICT en Operatie BRP. Er hoeven geen extra gegevens te worden geregistreerd. Zaken in het kader van terugmelding door UWV, SVB, Belastingdienst en dergelijke zouden toch al worden gerealiseerd dus dit zal ook geen extra belemmering gaan vormen. Mogelijk zullen nog autorisatieaspecten een rol kunnen spelen als het gaat om raadpleging van polisadministratie en aanverwante registraties. Wij verwachten dat de uitkomst van de eerder genoemde pilot Signaal economisch actieven hier helderheid over zal geven.

Tot slot

Wij verzoeken u dringend rekening te houden met onze voorstellen voor het wijzigen in de Wet BRP. Mogelijk dat deze voorstellen nader moeten worden onderzocht. Wij verwachten hier een goede bijdrage in te kunnen leveren en bieden graag al onze medewerking aan. Uiteindelijk gaat het ons allen erom dat wij weten wie er in Nederland verblijven en waar wij ze kunnen bereiken of zouden moeten kunnen aantreffen.

Wij zijn graag bereid tot nadere toelichting in een bestuurlijk overleg.

Hoogachtend,

Gemeente Westland

A. Weverling
Wethouder

Gemeente Rotterdam

drs. R.E. (Ronald) Schneider
wethouder Stedelijke
Ontwikkeling en Integratie

Gemeente Den Haag

Rabin Baldewsingh
Wethouder Sociale zaken,
Werkgelegenheid, Wijkaanpak
en Sport

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken

S.A.J. Rijdsdijk
Voorzitter

Nb. Deze brief is ook verzonden aan Minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.